

der artsen beantwoord wensch te zien door *invoering van den „Kurierzwang“*. Ten slotte eenige uitingen van niet-geneeskundige zijde. De „Deutsche Handelstag“ acht de belangen der verzekerden en der kassen niet voldoende tegen de artsen-organisatie beschermd. De kassen mogen niet worden gedwongen, eerst met *beide* artsenstelsels de proef te nemen vóórdat zij worden gemachtigd, de ziekenbehandeling af te koopen door geldelijke uitkeering. En het „Zentralverband Deutscher Industrieller“ vindt, dat het ontwerp éézijdig voor de belangen der artsen zorgt, geen acht slaat op de bestaansvoorwaarden der kassen, en daarom onaannemelijk is. Zóó ondervindt de Duitsche regeering, dat het niet moeilijk is „de mécontenter tout le monde“.

DE EERSTE LEZING IN DEN RIJKSDAG. — Daags na den buitengewonen Aertzetdag is het ontwerp in eerste lezing gekomen in 's Rijks vergaderzaal. Hier heerschte een onvastheid, die droevig afstak bij het doelbewuste optreden der artsen. De sprekers der verschillende partijen waren het er over eens, dat het ontwerp, voorzoover het over de artsen handelt, er zóó niet door kan. Ook werd door niemand iets onwelwillends tegen de artsen geuit. Dit is al een vooruitgang, die bewijst, dat het opkomen voor zijn belangen den geneeskundigen stand niet zóó euvel wordt geduid als sommigen wel beweren, maar integendeel een einde maakt aan de aanmatiging, waarmede men vóór dezen tegenover de artsen meende te moeten optreden. Eén spreker kwam met een *captatio benevolentiae*: de artsen, in den dienst der lijdende menschheid staande, moesten hun eischen niet te hoog stellen. MUGDAN hield een krachtige rede tot aanbeveling der vrij artsenskeus, en de nationaal-liberaal ARNING eischte de wettelijke invoering daarvan, zooals die in Württemberg tot genoegen van *alle* partijen bestaat. Van de regeeringstafel kwam toen de afgezaagde bewering, dat hiermede alles aan den willekeur der artsen zou worden overgeleverd. Dat de praktijk in Württemberg dit logenstraf, is van geen beteekenis voor de Rijksregeering. Het ontwerp is in handen gesteld van een commissie van 28 leden (*Berl. klin. Wochenschr.*).

PINKHOF.

INGEZONDEN.

HET VROEGE OPSTAAN DER KRAAMVROUWEN.

Op het door collega VAN DE POLL ingezonden stukje wensch ik het volgende te antwoorden. Het verbaasde mij wel eenigszins, dat de door hem aangehaalde woorden uit mijn publicatie voor hem aanleiding waren nog eens op dat onderwerp terug te komen. Mijn woorden toch hebben dunkt mij een geheel andere beteekenis dan door collega VAN DE POLL daaraan gehecht is. Zijn publicaties en ook zijn protest, dat hij in de vergadering der Gynaecologische Vereeniging tegen een z.i. verkeerde voorstelling zijner meening omtrent het vroeg opstaan der kraamvrouwen waren mij zeker bekend, doch niet weg te cijferen valt zijn zwart op wit staande mededeeling, dat hij sedert jaren bezig is met daarvoor in de termen vallende kraamvrouwen vroeger dan gewoonlijk te laten opstaan, dat hij in zijn voordracht op de 59ste

algemeene vergadering der Maatschappij sterk dan nadruk doet vallen op de publicaties van KÜSTNER, GAUSS enz. en naar aanleiding daarvan eindigt met de woorden „dat ik meer en meer overhel tot KÜSTNER's opvatting, dat een gezonde vrouw, die bevallen is zooals hij het verlangt, heel weinig kans heeft nadeelen te ondervinden zooals die met schrille kleuren in de leerboeken geschilderd worden” 1).

Uit dit alles blijkt toch dunkt mij wel voldoende, dat mijn uitdrukking „dat hij (VAN DE POLL) een lans wilde breken voor het vroege opstaan” niet misplaatst was, waarmede ik echter evenmin wilde zeggen, dat hij zich reeds voor het vroege opstaan partij heeft gesteld en zijn kraamvrouwen geregeld vroeger laat opstaan.

Na deze toelichting zal collega VAN DE POLL wel tevreden en mij wellicht ook dankbaar zijn, daar hij naar aanleiding mijner woorden nogmaals in de gelegenheid is geweest zijn standpunt ten opzichte van dit onderwerp ook aan de lezers van het *Tijdschrift* duidelijk in het licht te stellen.

Amsterdam, 1 Mei 1910.

R. J. TH. MEURER.

NEUSKEELHOLTE-POLYP.

In het verslag van de vergadering der „Keel-, neus- en oorheelkundige vereeniging” in het vorig nummer wordt vermeld, dat collega TER KUILE het door mij in uw blad beschreven geval van typische neuskeelholte-polyp voor een gewonen neus-polyp hield. Hoewel deze opvatting zich m. i. moeilijk laat rijmen met mijn beschrijving, moet hij toch waarschijnlijk in hoofdzaak teruggevoerd worden op het uitvallen van een paar woorden. In mijn stukje komt n.l. de volgende zin voor: „Volgens de klassieke leer van NÉLATON ontspringen deze gezwellen n.l. steeds aan de schedelbasis. Ons geval is een nieuw bewijs dat deze regel niet altijd opgaat”. Bedoeld was en ook in het manuscript neergeschreven: „Volgens de klassieke leer van NÉLATON ontspringen deze gezwellen n.l. steeds *in het midden* aan de schedelbasis”.

Als collega TER KUILE de moeite genomen had, de in den volgenden zin aangehaalde voorbeelden van FENIER (niet FEXIER) na te slaan, zou hem mijn bedoeling duidelijk geweest zijn. De oorsprong van het gezwel viel geheel in de neuskeelholte, alleen niet in de mediaanlijn, zoodat van een neus-polyp geen sprake kan zijn.

Utrecht, 30 April 1910.

Dr. P. J. MINK.

BRIEFWISSELING.

VERLOTING TEN VOORDEELE VAN HET FRIESCHE VOLKSSANATORIUM.

Volgaarne voldoen wij aan het tot ons gerichte verzoek het onderstaande ter kennis van onze lezers te brengen en met nadruk wenschen wij de be-

1) l. c. *Ned. Tijdschr. v. Geneesk.* bldz. 1526, II. 1908.